

U Ekološkom pokretu Ozon smatraju da je bilo očekivano to što pregovaračko poglavlje 27 nije otvoreno na poslednjoj ovogodišnjoj Međuvladinoj konferenciji u Briselu 11. decembra, jer, kako navode, nije završeno sve što treba da bi Crna Gora došla do te faze procesa.

Direktor te nevladine organizacije, Aleksandar Perović, kazao je da za njih nije bilo iznenađenje to što poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene nije otvoreno, jer su bili upoznati sa dinamikom procesa pristupnih pregovora i onoga što mora prethodno da se usaglasi.

Tu su, kako je kazao, i pregovaračka pozicija zemlje kandidata i zajednički stav zemalja članica Evropske unije.

„Drugim riječima, bilo je potpuno izvjesno da neće biti otvoreni pregovori za poglavlje 27, jer nije završeno sve što treba da bi došlo do te faze procesa“, rekao je Perović agenciji MINA.

Komentarišući spremnost Crne Gore, kao društva, da uđe u pregovore o najkompleksnijem i najskupljem poglavlju u cijelom procesu evropskih integracija, Perović je ocijenio da treba razdvojiti administrativni dio procesa, koji treba da završi pregovarački tim, od onog suštinskog.

„Koji podrazumijeva institucionalne kapacitete i aktuelne trendove u Crnoj Gori, kako u dijelu investicija, tako i kada se radi o stepenu obrazovanja o važnosti zdrave životne sredine“, dodao je Perović.

On je pojasnio da se u dijelu aktivnosti radne grupe za pripremu otvaranja poglavlja prepoznaju izazovi koji postoje, a tiču se prije svega nedovoljne systemske podrške, odnosno činjenice da krovni donosioci odluka prolongiraju momenat kada će morati kvalitet životne sredine postaviti na vrh ljestvice prioriteta,

„Dok u dijelu systemskih institucionalnih kapaciteta jasno identifikujemo probleme koji se manifestuju u neefikasnoj i selektivnoj primjeni važećih zakona i velikim promašajima u strateškim dokumentima i akcionim planovima, koji su trebali trasirati smjernice za unaprjeđenje postojećeg zabrinjavajućeg stanja“, naveo kje Perović.

Tu, kako je kazao, prije svega misli na upravljanje otpadom i otpadnim komunalnim vodama, kvalitetom vazduha, zaštićenim područjima, prostorom, ali i na nekontrolisano industrijsko zagađenje od najvećih industrijskih zagađivača koji ne ulažu u zaštitu životne sredine u mjeri potrebnog i zakonski definisanog.

„Potpuno je vidljivo da još nemamo jasnu viziju na koji način ćemo urediti sistem upravljanja otpadom, još se razmišlja o dijametralno suprotnim rješenjima od onih koje se sugerišu direktivama EU, a tu mislim na inicijativu za izgradnju centralnog postorjenja za spaljivanje otpada u Nikšiću“, rekao je Perović.

Prema njegovim riječima, izvjesno je i da postoje veliki problemi sa funkcionisanjem izgrađenih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Budvi, Kotoru i Tivtu, Nikšiću, kako u dijelu tretiranja komunalnog mulja, tako i kada se radi o finansijskom opterećenju ka lokalnim upravama i građanima.

„To je veoma važno uzeti u obzir prilikom izgradnje najavljenih sličnih infrastrukturnih objekata, a tu naročito mislim na postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda Glavnog grada Podgorice, koji je, po mom mišljenju, i najvažniji ekološki projekat u narednom periodu“, dodao je Perović.

Jasno je, kako je naveo, i da, kada se radi o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađenja životne sredine, najveći industrijski zagađivači KAP i Toščelik Nikšić i dalje rade bez integrisanih dozvola, a željezara i bez ekološke saglasnosti.

Perović je podsjetio da je Termoelektrana Pljevlja uslovno dobila integrisanu dozvolu što, kako je kazao, takođe ne znači da će sigurno ispuniti sve ono što je definisano u tom planu za narednih deset godina.

„Kako smo loše upravljali prostorom mislim da je jasno svima, a ni sadašnja politika centralizacije nadležnosti i legalizacije nelegalnih objekata nije naišla na većinsku podršku u stručnim krugovima“, rekao je Perović.

Prema njegovim riječima, zaštićenim područjima se, u najvećem broju slučajeva, upravlja stihijski, bez dugoročnih strategija valorizacije.

„Kada pričamo o zatvaranju finansijske konstrukcije, koja je procijenjena na nekih milijardu i 450 miliona eura u ovom momentu, to je po nama veoma upitno jer očekujemo da će iznos do zatvaranja poglavlja 27 i kasnije dok se sve što se definiše i primjeni, biti mnogo veći“, kazao je Perović.

On je istakao da je predlogom budžeta Crne Gore za narednu godinu, koji je planiran na oko dvije milijarde eura, Ministarstvu održivog razvoja i turizma za programe Životne sredine i komunalnog razvoja opredjeljeno oko 1,75 miliona eura, dok je Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine budžet oko 1,43 miliona.

To, precizirao je Perović, zajedno predstavlja oko 0,16 odsto budžetske podrške najvažnijim institucijama u ovoj oblasti.

Jasno je, kako je naveo, da će za neke projekte, kao za unaprjeđenje komunalne infrastrukture, biti raspoloživa sredstva i iz drugih budžetskih stavki, kao i iz budžeta lokalnih uprava i međunarodnih fondova, pa i iz eko fonda čiji je početak funkcionisanja zakonski predviđen za sredinu sljedeće godine.

„Ali ipak moramo ukazati da je, po našem mišljenju, 0,16 odsto pokazatelj da životna sredina nije na vrhu prioriteta ni aktuelnoj Vladi“, dodao je Perović.

On je podsjetio da se Crna Gora kreditom kod Svjetske banke zadužili 50 miliona eura za sanaciju najvećih industrijskih crnih tačaka što je, kako je naveo, samo početak ulaganja u zaštitu i unaprjeđenje životne sredine.

Perović smatra da treba analizirati iskustva Slovenije i Hrvatske, naročito jer su u različitim procesima proširivanja postale članice EU, što podrazumijeva i drugačija iskustva.

On je podsjetio da je Hrvatska zatvorila privremeno poglavlje 27 za deset mjeseci, dok je u slučaju Slovenije proteklo nešto manje od dvije godine od dostavljanja prve pregovaračke pozicije do zatvaranja poglavlja o životnoj sredini.

„Ipak, ono što je slično, i što možemo očekivati i u našem slučaju, jeste da ćemo tražiti prelazne rokove za dostizanje standarda koji se nalažu direktivama za pojedine oblasti, kakve su upravljanje otpadom, zagađenje vazduha i druge, zavisno od toga šta će pregovaračke strukture usaglasiti i šta će prihvatiti EU“, kazao je Perović.

On je istakao da je za Crnu Goru od suštinske važnosti da se prepozna razvojni potencijal ekološke države, što je i Ustavna odrednica, „i da nam to kao društvu postane i vizija i prioritet, jer nam garantuje mnogo bolji kvalitet života i perspektivu za buduće generacije“.

„Onda će i pregovori u poglavlju 27, kao i uopšte proces ulaska u EU, biti mnogo lakše podnošljiv za cijeli sistem, i mi kao društvo spremniji da započnemo jedan drugačiji način života koji podrazumijeva i poštovanje zakona i standarda“, smatra Perović.

To, kako je naveo, znači da ne treba da budemo opterećeni rokovima za zatvaranje poglavlja.

„Već suštinom procesa i vizije da postanemo dio EU, da doprinesemo njenim vrijednostima kao zdravo društvo koje zna kakvim prirodnim bogatstvima raspolaže i to radi na ekološki i ekonomski efikasan i održiv način“, zaključio je Perović.

Izvor: rtcg.me